

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējērī masū nicu niwī. Cū nūmotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mū'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nisoocu niwī. Ne waroputa Espiritu Santu dijatāca be'ro Jesucristore ějōpeorārē sū'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wioḡu Nerón cūrē Romapū wējēcū niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ějōpeorā Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapū nígū, ojacu niwī. Jesucristore ějōpeorā pi'eticā ĩ'agū, āpērā narē ña'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ějōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yu'ure Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecúwī. A'ti pūrī me'rā mūsārē añudutise o'ó'o. Mūsā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapu Jesucristore ějōpeose bu'iri āpērā ña'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a. ² Marī pacu Ō'acū dūporopu cū ũ'caronojōta marīrē cū pō'rā niato nígū besetojacu niwī. Espiritu Santu me'rā marī ña'arā ni'cārārē dūcayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo ũaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapu wērīgū dí o'maburose me'rā marī ña'arō wee'quere acobojoguti nígū, besecu niwī.

Ō'acū mūsārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wioḡu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī todūporo

ña'arõ niseti'quere acobojoꝝ niwĩ. Tere weéꝝ, marĩrẽ apaturi bajuaapo'cãrãrẽ weronojõ weeꝝ niwĩ. Õ'acũ cã põ'rãrẽ "Añubutiasere o'ogũti", nicũ niwĩ. Cã o'oaťjere marĩ e'catise me'rã yucuerã wee'e. Tere u'musepu cwoyutojasami. Cũ o'oaťje a'ti nucũcã cjase weronojõ pe'ti, boasome. Ninu'cũcã'rõsa'a. ⁵ Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeoyucã, cã tutuaro me'rã marĩrẽ co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucũcãpũre a'tigũ, nipe'tirã i'orõpũ "Ã'rã yũ'u yũ'rũo'cãrã nima. Yũ'u me'rã ninu'cũrãsama", ni i'ogũsami.

⁶ A'ti nucũcãpũre nĩrã, marĩ pi'etiniãrã wee'e yujupu. Tojo pi'etimirã, u'musepu Jesucristo marĩrẽ o'oaťjere wãcũrã, e'catiyurã. ⁷ Marĩ Jesucristore ãjõpeose uru besese weronojõ ni'i. Masã ¿uruta niti? nĩrã, pecame'e bu'ipũ asipopeosama. Sipipejaca be'ro ña'ase po'ca ãjũpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cũ tojasa'a. A'te weronojõ marĩrẽ ¿Jesucristore diacjũta ãjõpeomitina? nĩrõ, ña'arõ wa'asa'a. Marĩ ña'arõ yũ'rũrã, te po'ca ãjũpe'ti'caro weronojõ ña'asere weedu'usa'a. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeonemosã'a. Cũrẽ ãjõpeodu'uticã i'arã, masã diacjũta marĩrẽ cũrẽ ãjõpeoma, ni i'arãsama. Uru wapabũju ni'i. Wapabũjumirõ, pe'tia wa'asa'a. Marĩ Jesucristore ãjõpeose uru nemorõ wapati'i. Te pũrĩcã ne pe'titisa'a. Tojo weegũ Jesucristo marĩrẽ apaturi a'ti nucũcãpũre a'tigũ, "Yũ'ũre añurõ ãjõpeowũ", nigũsami.

⁸⁻⁹ Mũsã Jesucristore a'ti nucũcãpũ nicã i'ati'cãrã nimirã, cũrẽ ma'i'i. A'tiro nicãrẽ cũrẽ i'atimirã, ãjõpeo'o. Mũsã cũrẽ ãjõpeocã, mũsãrẽ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũcã weegũsami. Tojo weerã mũsã Õ'acũ tiropũ wa'atjere wãcũrã, pũrõ e'cati'i. ¿De'ro ni werenemobosã? Wereta basiowe'e.

¹⁰ Duporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro nicãrã niwã: "Õ'acũ masã ña'arõ wee'quere acobojo,

narē yu'ruogusami”, nicārā niwā. A'tere weremirā, na basu weresere tu'omasiticārā niwā. Tojo weerā tere masīsī'rīrā, uputu bu'e wācūnurūcārā niwā. ¹¹ Espiritu Santu weetamuse me'rā a'tiro wereyucārā niwā: “Masārē yu'ruoacju pūrō pī'eti wērīgūsami. Wērī'cupu nimigū, masāgūsami. Cū masāca be'ro u'musepu mujāa, cū pacu tiro wiogu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigusami.” Espiritu Santu tojo nisere tu'orā, Ō'acū ye queti weremutārī masā “¿De'ro nicā, noarē tojo wa'arosari?” nīrā, pūrō masīsī'rīcārā niwā. ¹² Ō'acū na masīsī'rīcā ī'agū, narē a'tiro werecu niwī: “A'te queti musā nīrī curare wa'asome yujupu. Be'rocjārāpu a'tere ī'arāsama”, nicu niwī. Narē tere wereyugu, marī a'tocaterocjārā pe'ere weregu weecu niwī. Tojo weegu Ō'acū a'tocaterore a'tiro weemi majā. Espiritu Santu u'musepu nigūrē cū ye queti wererā me'rā musārē weredutigu o'ócu niwī. Na Espiritu Santu tutuaro me'rā tere a'tiro werema. “Jesucristo a'titojacu niwī. Marīrē yu'ruo'cu nimi”, nima. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjarā quē'rā masārē yu'ruosere “¿De'ro waro niti?” ni masīsī'rīsama.

Ō'acū marīrē ña'ase marīrō nisetidutise ni'i

¹³ Ō'acū marīrē ma'īgū, ña'arō marī wee'quere acobojo-tojacu niwī. Tojo weerā musā weeatjere añurō wācūyuya. Musā ña'arō weesī'rīsere weeticā'ña. Wācūtutuaya. Ō'acū añurō wéegu, marīrē Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpu a'ticā cū o'oatjere pūrō wācūnurūña. Tere wācūrā, e'catise me'rā co'teya. ¹⁴ Wī'marā añurā na pacusumua dutisere añurō yu'tisama. Na weronojōta musā quē'rā marī pacu Ō'acū dutisere añurō yu'tiya. Musā toduporopu Ō'acūrē masītirā, ña'arō uaripejasere weecārā niwū. Ni'cārōacārē musā ña'arō uaripejasere du'ucā'ña majā. ¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Ō'acū marīrē bese'cu ña'ase moogū nimi. Tojo weerā marī ña'ase marīrā nīrōña'a.

¹⁶ Õ'acũ ye queti ojáca pūrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: “Yũ'ũ añugũ, ña'ase moogũ ni'i. Tojo weerã musã quẽ'rã ña'ase marĩrã nisetiya”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁷ Musã Õ'acũrẽ sērĩrã, cãrẽ “Pacu” nisa'a. Cũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ marĩ wee'quenũcãrẽ besebũrogũsami. Ne ni'cãrẽ du'asome. Tojo weerã musã a'ti umũcopũre catiro põtõorõ Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'ña. ¹⁸ Musã ñecũsumũa niseti'caronojõ weesirutumũjãti'que wapamarĩcaro niwũ. Te wapamarĩsere cõ'agũ, Õ'acũ yũ'rũocũ niwĩ. Musã a'tiro masĩ'i. Cũ marĩrẽ bu'iri da'rebo'quere wapayewĩrõgũ, pe'tisenõjõ me'rã, uru, niyeru me'rã wapayeticũ niwĩ. ¹⁹ A'tiro pe'e weecũ niwĩ. Cũ macũ Jesucristo mũpũtu ma'igũ cũ wẽrĩgũ dí o'mabũrose me'rã marĩrẽ yũ'rũocũ niwĩ. Ûsã judío masã ñecũsumũapũa na ña'arõ wee'que wapa Õ'acũrẽ acobojose sērĩrã, a'tiro weecãrã niwã. Oveja dojoriwi'li nitigũre, cãmi marĩgũrẽ, nipe'tiro cũ upũ añugũrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ mũjũamorõcãrã niwã. Cũ, oveja añugũ ni'caronojõ Jesucristo añugũ waro, ña'ase moogũ nimi. Cũ wẽrĩgũ dí o'mabũrose me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yũ'rũocũ niwĩ. ²⁰ Õ'acũ a'ti turi weese dũporo “Yũ'ũ macũ masãrẽ yũ'rũogũsami”, ni besetojacũ niwĩ. Tojo besemigũ, maata o'óticũ niwĩ. A'tocateropũ marĩ ye niatjere yũ'rũoacjũre cũrẽ o'ócũ niwĩ. ²¹ Jesucristo wẽrĩse me'rã Õ'acũrẽ ãjõpeono'lo. Cũ Jesucristore wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Masõ, mũmũsepũ cãrẽ miimũjãcũ niwĩ. Topũ cãrẽ wiogu sõrõcũ niwĩ. Marĩrẽ ãjõpeodutigũ tojo weecũ niwĩ. Tojo nicã marĩ mũmũsepũ wa'atjere e'catise me'rã yucuedutigũ tojo weecũ niwĩ.

²² Musã diacjũ nisere yũ'tirã, Jesucristore ãjõpeorã weecãrã niwũ. Cũrẽ ãjõpeorã, musã ña'arõ weeseti'quere du'ucãrã niwũ. Tojo weerã musã ni'cãrõacãrẽ bu'iri marĩrã ni'i. Musã ni'cũ põ'rã weronojõ a'merĩ ma'li.

A'merĩ ma'írã, bu'icjase ucũse me'rã dia'cũ ma'iticã'ña. Nipe'tise musã weese me'rã pe'e ma'ña. ²³ A'tiro ni'i. Õ'acũ ucũse ninu'cũcã'rõsa'a. Marĩ tere ëjõpeorã, cũ põ'rã sãjãcãrã niwũ. Tojo weerã apaturi bajuaapo'cãrã weronojõ ni'i. Marĩ pacusumua boadijasama. Marĩ apaturi bajuaaporã, na boadijaro weronojõ wa'asome. Õ'acũ põ'rã sãjãrã pe'e, cũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. ²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Tá ñai wẽrĩpe'tia wa'asa'a.

Masã quẽ'rã tojota nipe'tirã wẽrĩrãsama.

O'ori quẽ'rã añuse nimirõ, boadijasa'a.

Masã quẽ'rã peje cuorã, wiorã nimi'cãrã wẽrĩrãsama.

²⁵ Na cuose quẽ'rã pe'tirosa'a.

Õ'acũ ucũse pũrĩcã ne pe'tisome.

Ninu'cũcã'rõsa'a, ni ojano'wũ.

Musãrẽ te quetire ãpẽrã werecãrã niwã. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musã Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo weerã nipe'tise ña'asere du'ucã'ña. Æpẽrãrẽ nisooticã'ña. Weesooticã'ña. Æpẽrã yere uoticã'ña. Ucjaticã'ña. ²⁻³ Musã Õ'acũ añugũ nimi nisere masĩtojasã'a. Tojo weerã wĩ'marã ne bajua'cãrã na paco õpẽcõrẽ uputu mi'rĩsĩ'rĩrã weronojõ weeya. Õ'acũ ye añuse quetire uputu tu'sase me'rã tu'osĩ'rĩña. Wĩ'marã na pacosãnumia ye õpẽcõrẽ mi'rĩrã, ï'oduarã wa'asama. Õ'acũ ucũse wĩ'magũ paco õpẽcõ weronojõ ni'i. Te diacjũ wereme'ricã'a. Marĩ tere wãcũnu'cũrã, cãrẽ ëjõpeotutuanemorãsa'a. Cãrẽ masĩnemoato nígũ marĩrẽ ya'rucu niwĩ.

Wi'i yeerã ãtãgã yeenu'cãcja weronojõ Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musã Jesucristore ãjõpeo'lo. Tojo weerã cõ me'rã añurõ nisetiya. Cõ catigu, marĩrẽ cõ me'rã caticã weemi. Cõ ninu'cũcũsami. Æpẽrã cõrẽta teecãrã niwã. Na teemicã, cõ pacu Õ'acũ pe'e cõrẽ “Añuyũ'ruyu nimi”, ni besecu niwĩ. Besetoja, cõrẽ wioyu sõrõcu niwĩ. ⁵ Musãrẽ añurõ masĩdutigu queose me'rã wereguti. Õ'acũ ãtãpaga me'rã ni'cã wi'i añurĩ wi'i yeegu weronjõ weesami. ãtãgã añucja me'rã yeenu'cãsami. Tutuari wi'i niato nĩgũ tojo weesami. Jesucristota cõ ne waro wi'i yeenu'cãcja ãtãgã weronjõ nigũ nimi. Marĩpua apeye na yeeturiãmũjãse weronjõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Õ'acũ cõ wéeca wi'i weronjõ ni'i. Tojo weerã cõ yarã waro nĩrã, Jesucristo weetamuse me'rã palia weronjõ Õ'acũ yere da'ramasĩ'i. Añurõ wéerã, ãpẽrã ye niatjere sãrĩbosamasĩ'i. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'omasĩ'i. Marĩ tojo weecã i'agũ, Õ'acũ e'catisami. ⁶ Duporocjãrãpu quẽ'rã te cjase Õ'acũ cõ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã:

Ni'cã wi'i, wi'i Jerusalẽpũre yeeguti.

Ti wi'ire yéegu, ni'cãgã ãtãgã añucjare beseguti.

Tutuari wi'i wa'ato nĩgũ tiga me'rã nu'cãgũti.

Yu'ũ ãtãgãrẽ ucũgũ, yu'ũ macũ pe'ere wãmepeogu wee'e.

Cũta nimi yu'ũ bese'cu.

Yu'ũ i'acã, añuyũ'ruagu nimi.

Cõrẽ ãjõpeorã pũrõ e'catirãsama.

“Mejõ warota ãjõpeocãti”, nisome, ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã.

⁷ Musã Jesucristore ãjõpeorã añurõ e'catise me'rã cõrẽ tu'oña'sa'a. Æpẽrã pe'e cõrẽ ãjõpeotitjãrã, musã weronjõ tu'oña'tisama. Mejõ nigũrẽ weronjõ tu'oña'cã'sama. Æpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã tja:

Masã ãtã me'rã wi'i yeerãtirã ni'cãgãrẽ uati, cõ'asama.

Na cõ'acaga me'raã ãpẽrã pe'e tutuari wi'li yeesama.

Tiga marĩcã, wi'li yeeya marĩbopã.

A'te a'tiro nisi'rĩrõ wee'le. Wiorã judío masã tiga ãtãgãrẽ weronojõ Jesucristore ãatiwã. Na ãaticã, cõ pacu Õ'acũ pe'e cãrẽ besecu niwĩ. Bese, cãrẽ wioꝑũ sõrõcũ niwĩ. Cũ marĩcãrẽ, marĩ Õ'acũ põ'rã sãjãmasĩtibopã.

⁸ Apeye ojanemocãrã niwã tja:

Õ'acũ cũ besecaga ãtãgãꝑũ masã ꝑũ'atuu, bũꝑque'arãsama.

A'te a'tiro nisi'rĩrõ wee'le. Jesucristore Õ'acũ besecu niwĩ. Tigapũ ꝑũ'atuu, bũꝑque'a'caro weronojõ Jesucristore ãjõpeotirã bu'iri da'reno'rãsama. Todũporopũta maata Õ'acũ cũ macũrẽ ãjõpeotirã tojo wa'arãsama, nitojacũ niwĩ.

⁹ Marĩ pũrĩcã na weronojõ niwe'le. Õ'acũ cũ yarã niato nĩgũ marĩrẽ besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ wioꝑũ yarã pa'ia weronojõ cũ yere da'raraã ni'i. Õ'acũ marĩrẽ cũ ya curuacjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Ña'ase marĩrõ niseticã weecu niwĩ. Dũporopũ Õ'acũ cũ yarã masã Israe curuacjãrãrẽ yũ'ũ were'que pejere weecu niwĩ. Mũsã Jesucristore ãjõpeoraã ni'i. Tojo weegũ mũsãrẽ mejãrõta weemi. Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere ãpẽrãrẽ weredutigũ tojo weemi. Õ'acũ añuyũ'ruagũ marĩ ña'arõ wee'quere acobojomi. Acobojo, na'iti'arõꝑũ nĩ'cãrãrẽ marĩrẽ yũ'ũomi. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ cũ põ'rã bo'reyuroꝑũ nĩrã weronojõ ni'i. ¹⁰ Dũporopũ ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ pãjãrã judío masã nitirãrẽ yũ'ũogũsami.” Tojo weerã mũsã todũporopũre Õ'acũ põ'rã mejẽta nĩni'wũ yujupũ. Ni'cãrõacãrẽ cãrẽ ãjõpeoca be'ro cũ põ'rã ni'i majã. Õ'acũrẽ mũsã ãjõpeose dũporo cũ mũsãrẽ ma'isere, cũ pajaña'sere masĩticãrã niwũ. Ni'cãrõꝑũta a'tere masĩ'i majã.

Pedro Jesucristore ĕjōpeorārē “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Yũ'u m̄sārē p̄rō ma'isa'a. Ni'cārōcā yũ'u wereat-jere m̄sā weecā ūasa'a. Marĩ a'ti turip̄re sijari masā ni'i. Marĩ niatjo waro ū'm̄sep̄u ni'i. Top̄u nin-u'cūcā'rāsa'a. Tojo weerā marĩ ña'arō weesĩ'r̄isere weet-icā'rā. Marĩ ña'arō weesĩ'r̄ise añurō weesĩ'r̄ise me'rā a'mequēse ni'i. Te ña'arō weesĩ'r̄ise añurō weese pe'ere cā'mota'asĩ'r̄isa'a. Ō'acū pe'e marĩrē añurō weecā ūasami. ¹² M̄sā Jesucristore ĕjōpeotirā wa'terop̄u nisa'a. Cūrē ĕjōpeose bu'iri m̄sārē “Ña'arā nima”, ni ucjasama. M̄sā na wa'terop̄ure añurō nisetiya. Tojo weecā, na tojo ucjamirā, m̄sā añurō weesetisere ĩ'arāsama. Tere ĩ'arā, siape me'rā pājārā Jesucristore ĕjōpeorāsama. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, m̄sā weronojōta na quē'rā Ō'acūrē “Mũ'u añugū, tutuagu ni'i”, ni ĕjōpeorāsama.

¹³⁻¹⁴ Marĩ wioḡu Jesucristore ĕjōpeotj̄ārā, a'tiro weeroua'a. A'ti di'tacj̄ũ wioḡu waro, cū docacj̄ārā wiorā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācj̄ārā wiorā dutisere yũ'tiroŋa'a. Wioḡu waro cū docacj̄ārārē ña'arō weerārē bu'iri da'redutisami. “Añurō weerá pe'ere ‘Añurō weep̄u m̄sā' niña”, nisami. ¹⁵ Ō'acū m̄sā añurō weecā ūasami. Tojo weecā, āpērā m̄sārē ucjami'cārā mejō warota ucjama'acā'rāsama. Ō'acū m̄sā añurō weese me'rā na ucjama'a'cārā, tũ'omasĩtirārē di'tamarĩacā weecā ūasami.

¹⁶ Ō'acū marĩrē yũ'r̄uotojac̄u niwĩ. Tojo weerā yũ'r̄uono'cārā weronojō weesetirā. A'tiro wācūtīcā'rā. “Yũ'u āpērā dutise doca niwe'e. Tojo weeḡu yũ'u ŋaro weeḡutĩ”, niticā'rā. A'tiro pe'e weerā. Ō'acūrē ma'i, cū ŋaro weerā. Ña'asere weeticā'rā. Da'raco'terā na wioḡu dutisere añurō yũ'tirā weronojō marĩ quē'rā Ō'acū dutisere yũ'tirā. ¹⁷ Dũcawaaro marĩrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ĩ'arā. Jesucristore ĕjōpeorārē ma'irā. Ō'acūrē n̄cūĩ'ase

me'rã ějõpeorã. A'ti di'tacjũ wiogũre wiopesase me'rã tu'oña'rã.

Jesucristo pi'etigũ nu'cã'caronojõ marĩrẽ nu'cãdutise ni'i

¹⁸ Mũsã ni'cãrẽrã ãpẽrãrẽ da'raco'terã nisa'a. Mũsã wiorãrẽ ějõpeoya. Nipe'tirã na dutisere yu'tiya. Mũsãrẽ añurõ weerã dia'cũrẽ yu'titicã'ña. No'lo ña'arõ weerã quẽ'rãrẽ yu'tiya. ¹⁹ Apetero mũsã añurõ weemicã, mũsã wiorã bu'iri da'rebosama. Na tojo weecã, mũsã Õ'acũrẽ ějõpeosere ĩ'orã, narẽ ye'suticã'ña. Tojo weecã, mũsãrẽ Õ'acũ "Añurõ weema", ni ĩ'agũsami. ²⁰ Mũsã ña'arõ wéeca be'roma mũsãrẽ bu'iri da'rerã, queoro weerã weema. Mũsã na bu'iri da'resere nu'cãrã, "Añurõ wéerã, nu'cã'a", niticã'ña. Mũsã tojo nu'cãse wapamarĩ'i. Mũsã ña'arõ wee'que wapa queorota bu'iri da'rerã weesama. Mũsã añurõ wéeca be'ro na ña'arõ weecã, nu'cãña. Tojo weese pe'ere Õ'acũ "Añurõ weema", ni ĩ'agũsami. ²¹ Õ'acũ mũsã añurõ weemicã, mũsãrẽ ña'arõ weesere nu'cãdutigũ cũucũ niwĩ. Jesucristomarĩcã marĩrẽ yu'ruogũ, pi'eti, wẽrĩwĩ. Añurõ weemicã, cũrẽ ña'arõ weewã. Tojo weegũ marĩ quẽ'rãrẽ cũ wee'caronojõta weesirutucã uasami. ²² Cũ ne ni'cãti ña'arõ weetiwĩ. Nisootiwĩ. ²³ Cũrẽ ña'arõ bujicã'cãrãrẽ narẽ bujicã'a'metiwĩ. Cũ pi'etigũ, "Mũsãrẽ bu'iri da'regũti", nitiwĩ. Cũ pacũ pe'ere "Yu'ũ pacũ cũ uaro, queoro ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regũsami", niwĩ. Tojo weegũ cũ ye niatjere cũ pacũpũre wiawĩ. ²⁴ Cũ basu marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegũ, curusapũ wẽrĩwĩ. Marĩ ña'arõ weesere du'udutigũ marĩrẽ wẽrĩbosawĩ. Tojo cũ weese me'rã a'tiro weewĩ. Marĩrẽ ña'asere sirutumĩ'cãrãrẽ añuse Õ'acũ ye pe'ere sirutucã weewĩ. Cũ marĩrẽ yu'ruogũ, cãmi da'reno'o, upũtu pũrĩse tu'oña'wĩ. Tojo cũ weese me'rã marĩ ña'arõ yu'rubo'cãrã yu'ruono'wũ. ²⁵ Marĩ a'tiro nicũmiwũ. Oveja sã'rĩrõ

po'pearu ni'cārã no'o uaro wijaawã'cāsama. Wijaawã'cã, i'anurüticã, bajudutia wa'asama. Marĩ na weronojõ nicūmiwũ. Ni'cārõacãrẽ Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weerã ovejare co'tegu bajuduti'cãrãrẽ a'ma, cã narẽ bo-ca'caro weronojõ ni'i. Jesucristo marĩrẽ ña'arõ weeri nĩgũ, marĩrẽ i'anurũ, co'tegu nimi.

3

Omocã du'te'cãrãrẽ dutise ni'i

¹⁻² Numia, marãpusumuarã, añurõ tu'oya yu'u wereatjere. Musã marãpusumua dutisere, na uaro weeya. Ni'cãrãrã musã marãpusumua Jesucristore ãjõpeotisama. Cũ ye quetire ne tu'osĩ'rītisama. Tojo weerã te quetire weretimirã, a'tiro pe'e weeya. Narẽ ãjõpeoya. Na dutisere e'catise me'rã weeya. Musã tojo weecã, na quẽ'rã musã añurõ weesetisere i'acũu, Jesucristore ãjõpeobosama. ³ Æpẽrã, "Añurã nima", nidutirã, musã upure peje ma'masu'aticã'ña. Musã upu bajuse dia'cũrẽ wãcũnurüticã'ña. ⁴ Musã añurã nisĩ'rĩrã, añurõ bajusĩ'rĩrã, a'tiro pe'e weesetiya. Musã marãpusumuarẽ tu'saroputa na dutisere ma'ise me'rã weeya. Tu'tiro marĩrõ ãpẽrãrẽ queoro weeme'ricã'ña. Ejeripõ'rã caributiro marĩrõ tu'oña'ña. A'te añurõ weesetise pe'tisome. Musã upure ma'masu'ase pũricã pe'tirosa'a. Musã añurõ weeseticã, Õ'acũ musã me'rã e'catigusami. Musã a'tiro weese cã i'orõpũre añubutiase waro ni'i. ⁵ Yu'u musãrẽ nĩrõnojõta dũporocjãrã numia Õ'acũrẽ ãjõpeorã añurõ weeseticãrã niwã. Na marãpusumua dutisere añurõ yu'ticãrã niwã. ⁶ Sara dũporocjõpu co marãpu Abrahã dutisere añurõ yu'tico niwõ. Tojo weego Abrahãrẽ co wiogũre weronojõ tu'oña'co niwõ. Musã quẽ'rã musã marãpusumuarẽ

añurō weeya. Mūsā nipe'tisere añurō wéerā, tojo nicā uiro marīrō nisetirā, Sara weronojō nirāsa'a.

⁷ Ni'cārōacārē n̄motirārē wereguti. M̄'u n̄morē añurō weesetiya. Core ējōpeoya. Co m̄'u weronojō tu-tuatimo. Ō'acū co quē'rārē pajaña'gū, m̄'urē weronojōta yu'r̄uocu niwī. Tojo weegu core añurō co'teya. A'tiro weecā, mūsā Ō'acūrē n̄ubuese ne cā'mota'ata basiosome.

A'merī añurō nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cārōacārē nipe'tirāp̄ure weret̄uoguti. Ni'cārō me'rā nisetiburoya. Āpērārē pajaña'ña. Ni'cū pō'rā weronojō ma'isetiya. “Ūsā āpērā yu'r̄uoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. ⁹ Āpērā mūsārē ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. Mūsārē ña'arō bujicā'cā, narē bujicā'a'meticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Narē añurō wa'ato nírā, Ō'acūrē sērībosaya. Ō'acū marīrē tojo weedutisami. A'tiro weecā, Ō'acū mūsārē añurō weegusami. ¹⁰ D̄aporop̄ure ni'cū Salmo wāmetiri pūrīp̄ure añurō nisetisere a'tiro ojacū niwī:

No'o mūsā catiri am̄ucore e'catise me'rā nisi'rīrā, ña'arō ucūtīcā'ña.

Nisootirāta niña.

¹¹ No'o mūsā ña'arō weesi'rīsere weeticā'ña.

Añuse pe'ere weeya.

Āpērā me'rā a'metu'titirāta ma'ise me'rā nisetiya.

¹² Añurō weesetirārē Ō'acū co'tesami.

Na cūrē sērīsere yu'tisami.

Ña'arō weerá me'rā pe'ere e'catitisami.

Narē bu'iri da'resami.

Tojo weerā mūsā añurō nisetiya ni, Salmo pūrīp̄ure ojano'caro niwū.

¹³ Mūsā añuse dia'cūrē weeseticā, ¿noa mūsārē ña'arō weebosau? Weetisama. ¹⁴ Mūsā añurō weemicā, āpērā mūsārē ña'arō weecāma, e'catiya. Ō'acū mūsārē añurō

weegusami. Tojo weerã na musãrẽ ña'arõ weesĩ'ricã, wãcũque'titicã'ña. Narẽ uiticã'ña. ¹⁵ A'tiro pe'e wãcũña. “Jesucristo nipe'tirã bu'ipũ ãsã wioꝝ nimi”, ni ëjõpeoya. No'o musãrẽ ãpẽrã “¿De'ro weerã Jesucristore ëjõpeoti?” nibosama. Na tojo nicã, musã yu'tiatjere wãcũyutojaya. Narẽ añurõ yu'time'ricã'ña. Pũrĩrõ yu'titicã'ña. ¹⁶ Musã Jesucristore ëjõpeose bu'iri ãpẽrã musãrẽ ña'arõ ucjasama. Na ucja'que diacjũ niticã ĩ'arã, bopoyarãsama. Tojo weerã musã añurõ nisetirã, Õ'acũ ĩ'orõpũre bu'iri marĩrã tu'oña'rãsa'a. ¹⁷ Õ'acũ cũ uacãma, marĩ añurõ weemicã, ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weebosama. Tojo weese añu ni'i. Marĩ ña'arõ weecã pe'ema, ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weecã, marĩ ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomarĩcã añugũ nimigũ, pi'etiwĩ. Cũ bu'iri moomigũ, marĩ ña'arõ wee'que wapare wẽrĩ wapayebosawĩ. Marĩ bu'iri cuorãrẽ wẽribosagu, tojo weewĩ. Marĩrẽ yu'rũoꝝ, ni'cãtita wẽrĩwĩ. Cũ tojo weese me'rã cũ pacu tiropũ marĩrẽ wa'ata basiocã weewĩ. Cũ bu'icã upũ waroma wẽrĩa wa'awĩ. Wẽrĩtoja, be'ro masãcu niwĩ. Cũ ejeripõ'rã pũricã wẽrĩticaro niwũ. ¹⁹⁻²⁰ Cũ ejeripõ'rã me'rã cũ upũ masãpepũ cũnarĩ cura a'tiro weecu niwĩ. Duporopũ Õ'acũ a'ti turi miocã, wẽrĩ'cãrã na bi'adupono'caropũ nirãrẽ ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Topũ narẽ cũ wẽrĩ masãsere wereꝝ ejacu niwĩ. Dia miose duporo Noé yoacã yucusujore a'medo'ꝝ da'racu niwĩ. Cũ tiwũ weeri curare cũ nĩcaterocjãrãrẽ Õ'acũ narẽ ëjõpeocã uacu niwĩ. Na pe'e ne ëjõpeoticãrã niwã. Noé, cũ numo, cũ põ'rã, na numosãnumia dia'cũ ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã na ochota tiwũ me'rã yu'rũcãrã niwã. ²¹ Õ'acũ narẽ yu'rũo'caro weronojõta marĩ quẽ'rãrẽ Jesucristo wẽrĩ masãse me'rã Õ'acũ yu'rũocu niwĩ. Õ'acũ a'ti turire miogũ narẽ yu'rũo'que marĩrẽ wãmeyese weronojõ ni'i. Marĩrẽ wãmeyese marĩ upũre ũ'irĩ coese mejõta ni'i. A'tiro ni'i.

Õ'acũ ĩ'orõpũre bul'iri marĩrã nisĩ'rĩrã, cũrẽ acobojose sãrĩse ni'i. ²² Jesucristo masãca be'ro cũ pacũ tiropũ mũjãacũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ wiogũ dujiri cũmurõpũ nisami. Cũ nipe'tirã bu'ipũ, wiogũ nimi. Õ'acũrẽ were-co'terã, nipe'tirã wiorã u'muarõpũ nirã yũ'rũoro nimi.

4

Dũporopũ ña'arõ weemi'cãrã ña'arõ weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomarĩcã a'ti di'tapũ nígũ, pũrõ pi'etiwiĩ. Marĩ quẽ'rã cũ pi'eti'caro weronojõta weerã. Pi'etisere uiticã'rã. Marĩ pi'etirã, Jesucristo weetamuse me'rã nemorõ wãcũtutuarãsa'a. Ña'asere weesi'rĩtirãsa'a. ²Tojo weerã a'tiro nicã me'rã marĩ catise nũmũrĩ ejatuaro marĩ ña'arõ weesi'rĩsere weesome majã. Õ'acũ cũ ũaro pe'e weerãsa'a. ³ Mũsã Jesucristore ějõpeotirã na weesetisenojõrẽ weetojacãrã niwũ. Ña'arõ mũsã weesi'rĩsere weecãrã niwũ. Numia me'rã ña'arõ weecãrã niwũ. Numia quẽ'rã ũmũa me'rã mejãrõta ña'arõ weecãrã niwũ. Que'acãrã niwũ. Bosenũmũ nicã que'a, caricũcãrã niwũ. Ña'arõ weesere yũ'rũoquejocã'cãrã niwũ. Apeyere Õ'acũ dutisere yũ'rũnũ'cãrã, masã yee'quere ějõpeocãrã niwũ. ⁴ Ni'cãrõacãrẽ te pejere mũsã weetisa'a majã. Todũporopũ mũsã me'rã ña'arõ weeseti'cãrãrẽ ba'patinemotisa'a. Mũsãrẽ na pijicã, wa'atisa'a. Mũsã tojo weecã, “¿De'ro weerã tojo weeti?” nisama. Tere ĩ'arã, mũsãrẽ ĩ'atu'ti, ucjasama. ⁵ Na tojo weemicã, a'tere masĩña. Õ'acũ mũsãrẽ ucja tu'tirãrẽ “¿De'ro weerã yũ'u põ'rãrẽ tojo weeri?” ni sãrĩtiña'gũsami. Mũsãrẽ tojo wee'cãrã na wee'quere beseno'rãsama. Õ'acũ nipe'tirã wẽrĩ'cãrãrẽ, catirãrẽ marĩ weesenũcũrẽ besegũsami. Ne ni'cũrẽ dũ'asome. ⁶ Nipe'tirã masã wẽrĩdijape'tirãsaama. Jesucristore ějõpeo'cãrã pe'e na ye upũ boamicã, Õ'acũ

tiropu catinu'cūcā'rāsama. Tojo weerā narē a'ti turipu caticā, Jesucristo ye añuse quetire wereno'caro niwū.

⁷ A'ti turi pe'tiatjo cā'rōacā dū'sasa'a. Tojo weerā mūsā weesere añurō tū'oña'nū'cō, weesetiya. Wācūtutuaya. Mūsā ña'arō weesī'rīsere nū'cāña. Tojo weerā mūsā queoro ñubuerāsa'a. ⁸ Nipe'tise apeyenojō yū'rūoro a'tiro weeya. Diacjū a'merī ma'īña. Ne a'merī ma'idu'uticā'ña. Marī āpērārē ma'írā, marírē ña'arō weesere maata acobojosa'a. ⁹ Āpērā mūsā ye wi'seripu ejacā, e'catise me'rā narē ñe'eña. Uase marírō narē a'máca, cārīse o'oya. ¹⁰ Ō'acū cū tutuaro me'rā marī Jesucristore ějōpeorānūcūrē de'ro marī weemasīse o'osami. Te o'ose me'rā cū yere añurō weemasī'i. Tere o'ogu, ni'cārōnojō o'otisami. Cū o'o'que pōtēorō āpērārē weetamudutigu o'osami. Marī āpērārē weetamurā, cū o'o'quere queoro weerā wee'e. ¹¹ Ni'cārērārē a'tenojōrē o'osami. Pājārā wa'teropu cū ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererā, cū were'caro weronjō wereya. Āpērā, weetamurānojō quē'rā Ō'acū mūsārē tutuaro o'o'caro pōtēorō weetamuña. Tojo weecā, masā “Jesucristo cū weetamurō me'rā tojo weeama” ni, e'catise o'orāsama Ō'acūrē. Jesucristo tutuayū'rūami. Cū nipe'tirā bu'ipu, wiogu nimi. Tojo weerā marī cūrē e'catise o'onu'cūcā'rā.

Jesucristore ějōpeorārē “Mejēcā wa'acā, wācūtutuaya” nise ni'i

¹² Yū'u mairā, apeyenojō werenemogūti tja. Mūsā Jesucristore ějōpose bu'iri ña'arō yū'rūrā, “¿De'ro weero tojo wa'ati?” ni ī'amarīaticā'ña. Te mūsā pi'etisere wācūtutuarā, diacjūta Jesucristore ějōposere ī'ono'o. Tojo weerā mūsā mejēcā wa'acā, ī'amarīaticā'ña. ¹³ Mejō e'catiya. Ni'cārōacārē mūsā Jesucristo cū pi'eti'caronjōta

pi'etisiruturã wee'e. Tojo weerã cû apaturi a'ticã, cû asis-tesere, cû tutuasere i'arã, pûrõ e'catirãsa'a. ¹⁴ Marĩ Jesucristore ëjõpeose bu'iri ãpërã marĩrẽ ña'arõ bujicã'sama. Na tojo weecã, marĩ a'tiro mas'i. Espiritu Santu tu-tuayũ'rũagũ marĩpũre nimi. Marĩ me'rã ninu'cũcũsami. ãpërã marĩrẽ ña'arõ weecã, weetamusami. Tojo weerã na ña'arõ bujicã'micã, e'catino'sa'a. ¹⁵ Mũsã a'tiro wãcũña. Wëjẽcõ'arĩ masãrẽ, yajari masãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regũsami. ãpërã yere ucja wãcũnũrũrã quẽ'rãrẽ tojota weegũsami. No'o ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regũsami. Mũsã na weronojõ weeticã'ña. Na, na ye bu'iri pi'e-tirãsama. ¹⁶ Apeterore mũsã Jesucristore ëjõpeose bu'iri pi'etirãsa'a. Tojo pi'etirã, bopoyaticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Õ'acũrẽ e'catise o'orã, "Añu'u", niña. "Mũ'u ãsãrẽ Jesucristo yarã sãjãcã weepũ", ni wãcũtutuaya.

¹⁷ Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ masãrẽ beseri nũnũ nũ'cãtoja'a. Cũrẽ ëjõpeorã me'rã besenũ'cãmi. Marĩ cũrẽ ëjõpeorã me'rã nũ'cãcã, ãpërã cũrẽ ëjõpeotirã pe'ema de'ro wa'aro wa'arosa'a. Õ'acũ náma Ɂpũtu bu'iri da'regũsami. ¹⁸ Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ te pi'etise cjasere a'tiro ojacũ niwĩ:

Õ'acũrẽ ëjõpeorã waromarĩcã Ɂ'mũsepũ wa'ase dũporo a'ti nucũcãpũre pi'etinĩrãsama yujupũ.

To pũrĩcãrẽ cũrẽ ëjõpeotirã ña'arõ weerã pe'ere Ɂde'ro wa'arosaũ?

Narẽ ña'abutiario wa'arosa'a.

Õ'acũ narẽ bu'iri da'regũsami, tojo nicũ niwĩ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ.

¹⁹ Marĩ Õ'acũ Ɂaronojõ pi'etirã pũrĩcã, a'tiro weeroũa'a. Añurõ weesere weenu'cũcã'rõũa'a. Tojo nicã marĩ ye niatjere Õ'acũ marĩrẽ wee'cure wiaroũa'a. Nipe'tise cũ "Weegũti" nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ějōpeorā a'tiro weeroḡa'a nise ni'i

¹ Ni'cārōacārē majā Jesucristore ějōpeorā sḡ'ori nirārē weregūti. Yḡ'ḡ quē'rā āpērārē sḡ'ori nigūta ni'i. Yḡ'ḡ Jesucristo pi'eticā ī'awū. Cū apaturi a'ti turipḡ a'ticā, Ō'acū nipe'tirāpḡre Jesucristo asistesere, cū tutuasere ī'ogūsami. Tere yḡ'ḡ quē'rā nipe'tirā cūrē ějōpeo'cārā me'rā bu'ipejatamugūsa'a. ² Jesucristore ějōpeorārē sḡ'ori nirā, yḡ'ḡ wereatjere tḡ'oja. Ō'acū cū yarārē co'tedutigḡ mḡsārē cūcḡ niwī. Ovejare co'teri masū cū yarā ovejare añurō co'tesami. Cū weronojōta mḡsā quē'rā Ō'acū yarārē añurō co'teya. Āpērā dutiro marīrō mḡsā ḡaro narē co'teya. Mḡsā tojo weecā, Ō'acū ḡasami. Apeye quē'rārē narē sḡ'ori wejepeorā, niyeru dia'cūrē wapata'asī'rīticā'ña. Mejō pe'e e'catise me'rā co'teya. ³ Narē co'terā, ña'arō dutipeticā'ña. Narē ī'acūudu-tirā pe'e, añurō weesetiya. ⁴ Tojo weecā, Jesucristo nipe'tirā masārē co'terā wiogḡ apaturi a'ti turipḡ a'tigḡ, mḡsārē wapayegḡsami. “Añurō co'tewḡ narē yḡ'ḡ co't-edutigḡ cūu'cārārē”, nigūsami. Cū mḡsārē wapayese ninu'cūcā'rōsa'a. Cū tiro, cū asisteropḡ catinu'cūatjere o'ogḡsami. Te ne pe'tisome.

⁵ Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bḡcūrā mḡsārē sḡ'ori wejepeorārē ějōpeo yḡ'tiya. Mḡsā “Nipe'tirāpḡta āpērā yḡ'rḡoro ni'i” ni wācūtirāta, a'merī weetamuña. Dḡporopḡ Ō'acū ye queti weremḡ'tārī masū a'tiro ojacḡ niwī:

“Āpērā yḡ'rḡoro ni'i” nirā me'rā Ō'acū a'pepūrī nisami.

Āpērā “Yḡ'ḡ mejō nigū ni'i, yḡ'ḡre weetamuña” nirā pe'ere Ō'acū weetamusami, ni ojacḡ niwī.

⁶ Ō'acū tutuayḡ'rḡḡ nimi nírā, cū dutisere yḡ'tiya. Tojo weecā, Ō'acū cū ḡari nḡmḡ mḡsārē āpērā wiorā weronojō

añurō wācūcā weegusami. ⁷ Ō'acū marīrē ma'ígū, co'te-sami. Tojo weerā nipe'tise marī wācūque'tisere, marīrē no'o mejēcā wa'asere Ō'acūpūre o'orā. Cū marī tojo weesere ñe'egūsami.

⁸ Mūsā weesere añurō tū'oña'nū'cōtojarāpū weesetiya. Mūsā ña'arō weesī'rīsere wācūtutuaya. Añurō tū'omasīña. Wātī marīrē ī'atu'tigū nipe'tiropū a'masijasami. Marīrē ña'arō weecā uagū, tojo weesami. Tojo weerā co'te ī'anurūña. Ni'cū yai ba'ase a'magū pi'etisijaro weronojō marī Jesucristore ējōpeosere pe'osī'rīsami. ⁹ Wātī dutisere weeticā'ña. Wācūtutuaya. Jesucristore ējōpeonu'cūcā'ña. Wātī mūsā dia'cūrē ña'arō weegū weetimi. Nipe'tiropū Jesucristore ējōpeorārē tojo weegū weemi. Na quē'rā mūsā pi'etironojōta pi'etirā weema. Tojo weerā wācūtutuaya. ¹⁰ Ō'acū marīrē ma'ígū, no'o nirō weetamunu'cūgūsami. Cū macū Jesucristo wērise me'rā marīrē yū'ruocū niwī. Ō'acūta marīrē cū asisteropū cū me'rā ninu'cūdutigū besecū niwī. Marī yoaticā a'ti nūcūcāpūre pi'etinírāsa'a yujupū. Tojo wéeca be'ro Ō'acū marī ña'arō niseti'quere aponū'cō, wācūtutuacā weegusami. Cū tojo weecā, marī ne uisome. ¹¹ Tojo weerā cūrē a'tiro nírā: “Ō'acū, mū'u nipe'tirā bu'ipū, wiogū ni'i. Mū'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cūcā'rōsa'a”, nírā cūrē.

Pedro añudutitūo'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rā yū'u mūsārē pejeti ūseriacā a'ti pūrīpūre oja'a. Cū yū'ure ba'patimi. Jesucristore ējōpeogū añurō weesetimi. Tojo weegū cū queoro weecā ī'agū, cūrē ējōpeo'o. Mūsārē wācūtutua, e'catidutigū a'ti pūrīrē oja'a. Tojo nicā Ō'acū ma'ise diacjūta ni'i nígū, mūsārē oja'a. Cū ma'isere masīrā, Ō'acūrē ējōpeoyapaticā'ña.

¹³ A'ti macã Babiloniacjãrã Jesucristore ėjõpeorã m̄sãrẽ añudutise o'óma. Ō'acũ ã'rã quẽ'rãrẽ m̄sãrẽ weronojõta besecũ niwĩ. Apĩ quẽ'rã Marco yu'u macũ weronojõ nigũ m̄sãrẽ añudutimi. ¹⁴ M̄sã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya. M̄sã nipe'tirãrẽ Jesucristore ėjõpeorãrẽ Ō'acũ ejerisãjãse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

